

Zam u gümân	= Zor ve tahmin	
Hudâvend	= Allah, Rab, efendi, sahip	
Bây	= Zengin, emir, bey	
Gedâ	= Fakir dileci	
Hâcet	= ihtiyaç, lüzum	
Havf u recâ	= Korku ve ümit	
Pûst ü penâh	= Sirt, orka dayanak, sığınma	
Sârî	= Sırayet eden	
Terâne - zâr	= Terennüm eden,	
'Arî	= Saf, pak	
Şebab	= Gençler	Der-kâr = Malum, aşikar olan
Deure-i sâl	= Yıldırım	Mahzâ = Ancak, yalnız, tek
Mûzehher	= Gıcıklenmiş	
Dâle-i hayret-penâh	= Hayrete sebep olan gözler	
Vakf-i sûrur	= Mutluluğun hapsedilmesi	
Elhân	= Besteler, ezgiler	
Mestûr	= Örtülmüş, gizlenmiş	
Lando	= Östü örtülen geniş craba türü	
Tarâvet	= Tazelik, körpelek	
Tezâyüd	= Artma, çoğalma	
Pîş-i nazar	= göz önündeki, gözün gördüğü	
Yek-ser	= Yalnız, baştanbaş	
Hadâret	= Medeniyet - uygarlık	
Teraffu	= Yükselme	
Mehâsin	= İyilikler, güzellikler	
Mukârin	= Yakın, bitişik	
Merkûz	= Soplanmış, odaklanmış	
Mûkzelzil	= Sarsılan, sallanan	
Pûr-vecd	= Tam bir aşk ve bağlanışla	
Havârik	= Harikalar	
Sakf-i müşemmes	= Güneşi gökyüzü	
Kubbe-i sâtir	= Örtün kubbe	
Lane-i mûrgân	= Kuş yuvaları	
Ser-be-ser	= Baştanbaş	
Mutekâsif	= Yoğunlaşmış, sıklaşmış	
Enîs	= Dost, Can	
Efsân -kâr		

Tohfif — Hafifletmek, kolaylaştırmak

İbtizal — Bir şeyi devamlı kullanmak, herkesin bildiği şeyi tekrar etmek

Bî-rahm — Merhametsiz

Zebân — Dil, lügat, lisan

Hâtır-nişân — Hatırdaki iz bırakan

Gerceyûh — Gerçeğe, levha

Matla — Doğuş, gazelin ilk beyti

Tahdîd — Sınırlamak, bitirmek

Zalâl — Berak, saf

Leb-teşne — Dudakları kurumuş, susamış

Bed-hûy — Huysuz, kötü huylu

Katre-i âb — Su damlası

Revân — Gideki, gitmek, akan

Şu'le — Aleve, ateş

Şem' — Mum, balmumu

Hazer kul — Uygunluk ol, dikkatli ol

Dâmen — Etek, kenar, taraf

Nihân — Gizli

Müje — Kırpık

Nizâ' — Kavga, Gelişme

Ser-hûş — Kavuşu hoş, sarhoş

Erbâb-ı kemal — Kemal sahipleri, olgunlar

Hıyn-i Sefer — Yolculuk zamanı (ölüm vakti)

Bî'l-farz — Farz edelim

Rütbe-i 'akl — Aklın derecesi

Muhzır — Mubaoşır

İdrâk-i me'âli — Gücüklerin idraki

Sadr-ı Cihân — Dünyanın başı

Teseyyüp — Eksiklik

Vakt-i kazâ — Ölüm anı

Turfa — Taze-yer

Lügaz — Bilmece, muamma

Leyl-ü nehâr — Gece-gündüz

Şems-ü kâmer — Güneş ve ay

Hasâset — Alçaklık

Rôbita-ı-icîmâ-i	— Toplumsal mânâsebet
Celb	— Çapırma
Binâ'en 'aleyh	— Bundan dolayı
'Ale'l-husûs	— Özellikle
Mu'âvenet	— Yardım
mutâla'ât	— İncelemeler
Müntesibin	— Aidiyet taşıyanlar
Ekôrib-i ba'ide	— Uzak akraba
Karâbet	— Yakınlık
Müzâheret	— Destek olma
Mu'âhede	— Antlaşma
İlhâk	— Eklene
Cidâl	— Kavgâ
Âbô	— Babalar, atalar
Nidâ-yı istimdâd	— Yardım çağırısı
Cezâretül-'Arab	— Arap yormadaşı
Mu'âreke	— Kavgâ, vuruşma
Mutahhir	— Temizleyen
İlgâ	— Ortadan kaldırma
Takyid	— Kayıt altına alma
Şu'be	— Bölük, kol
Dâ'iye	— Teşvik eden, arzu
Ta'dâd	— Sayma
İbkô	— Sürekli kalma
Tenâsur	— Yardımlaşma
mezâyâ-yı 'âlîye	— Yüksek meziyetler
Ta'zîr	— Azarlama
Takbîh	— Gırkin görme

Netâciye — Netice, sonuclor.

Hidmet-i müftchire — Gururlanılan iş

Âti — Gelecek, istikbal

Tarkim — Rakamlandırma

Müşveddât — Taslakla, Müşveddeler

Müşâhabe — Konuşma, sohbet etme

Talî — Talih, doğan

İbdâ — Yeni bir şey getirme

İbtidâi — İlkel, başlangıca ait

Seyl — Sel, su taşkını

Mecrâ — Su yatağı, yol, güzergâh

Mefhûm — Kavram, mana, ifade

Mâ-'adâ — Disuda.

İtlâk — Brakmak, salmak

Milel-i muhtelif — Çeşitli milletler

Teûârih-i muhtelif — Çeşitli tarihler

İmtiyâzât-ı dîniyye — Dini ayrıcalıklar.

Kabza-i teshîr — Zapt etme, ele geçirme

Bâ-'ahid-nâme — Anlaşma ile, sözleşme vasıtasıyla

Rusûm-ı mukannene — Resmi vergiler.

Yed-i inhisâr — Tek elden idare, tekel

Sekene-i muhtelif — Çeşitli sakinler

Nisf — Yarım

Müntehab — Seçilmiş

Mevdû — Emanet bırakılmış.

Mütehadâs — Zuhur eden, vuku bulan, meydana gele

Mündaze'ât — Ağız kavgası, muhalefet

Kâr-azmûde — görgülü, tecrübeli

Foslu ru'yet — Bölme ve idare etme

Belde-i muhtâr — Özerk

Hiyn-ı Celve — Ayrılma vaktinde

Müşârun ileyh — Kendisine işaret edilen

Vuku'ât-ı siyâsiyye — Siyasi olaylar

Rekâat — İncelik, nezaket

Şeref-yâb — Şeref bulan, şereflenen

Bi-hakkın — Tamamıyla hakkını vererek

10. hafta:

Sâyân-ı hayret — Hayrete değen, hayrete değer

Sihr-i beyân — Beyanın büyüü

Câzibe-i belâgat — Belâgatın sediciliği

İrfân-ı Muhammediyye — Muhammedi biling

Tekellüm — Konusmak

Sitâbân — Koşan, seğırten, atılan

Ceüher-i mücerred — Çıplak hakikat, sayut öz

Münhasır — Dönük, ait, yönelik

Büleğâ-i zamân — Çağın belâgatları

Münis — Cana yakın, sevimli,

Zeuk-ı felsefî — Felsefi zeuk,

İrâde — Göstermek, göz önüne koyma, yol gösterme

Te'lif — Eser yazma

Me'a't -teşekkür — Teşekkürle beraber

Ma'ârif Nezâreti — Eğitim Bakanlığı

Râbita-dâr — Bağlantılı, ilintili.

Teb'iyyet — Tabi olma, uyma.

Müellif — Eser yazar, eser veren

Hey'et-i umumiyye — Genel heyet

Tenvîr — Nurlandırmak, aydınlatmak

Dâsitân → Destan, efsane

Mersiye — Ağıt, divan edebiyatında bir tür

Sâkî — İctiyi sunan.

Güzerân — Gece, gece, geçen

Sene-i Tevîd — Doğum yılı

Munderîş — Her alan, içinde olan, içindeki

Tasaannu' — Sun'i, yapmacık, özellikle şiir alanında

Sâik → Seuk eden, dürtten, sebep olan

İhtihâb → Seçmek, ihtiyar, seçilme, seçim

Harf-i-Revî → Kafiyei meydana getiren asıl harf,

Bî-boht	—	Bahtsiz
Bârân	—	Yağmur
Dürrü Güher	—	İnci ve mücevher
Dide-i Huffaş	—	Yarasaların gözü
Güruh-ı ukâlâ	—	(Güye) akıllılar topluluğu
Gân-ü çerâ	—	Nişan ve neden
Sim ü zer	—	Gümüş ve altın
Reng-i vefâ	—	Vefânın rengi
Sipîhr	—	Zaman, devir, çağ
Rindân	—	Aşıklar, aşkular
Rîzân	—	Dağılmış dökülmüş
Reh-güzer	—	Gidilen yol, güzergah
San'at-ı üstâd	—	Usta'nın yaratımı, sanatı

Düş oldum — Düşün

Encâm-ı kâr — İşin nihayeti, amelin sonu

(Âlemü'sirr ve'l-hafyyât) — Sırlar ve gizlilikler alemi, Batın alemi

Hasb-i hâl — Halleşme, konuşma

Tahsîl-i hâsıl — Ürünü toplamak,

Muhavvil — Boska hale koyan, değiştiren

Ahsen — en güzel

Zebân

— Dil

İn

— Bu (yakını içret eden)

Gûy (em)

— Söyleyeyim

Sûz (ed)

— Yandı

Nihâl

— Toze, düzgün

Is (s)

— Sahip, malik

Kerem-kân

— Cömertlik, izzet ve şeref

Umûr

— Emirler, işler

Müsellem

— Kendisine teslim olunan

Mürüvvet

— İnsanîyet, adamlık,

Ecdâ

— en aşağı derecede olan, en alçak

'Ale'l- c'âli

— Yüceliğin ve ululuğun üzerinde

Tegallüb

— Galip gelmek, üstün sıkmak

Verî

— Ama, fakat, ne varki

Hüccet

— Delil, seret

Kadd-i mevzûn → Bıkmı, düzgün

Sunûh → Hatıra gelme, ilhamlar

Nevâzîş-i Rûh → Ruhun okşayan

Hoğâl-i mübdi'-i hilkat → Yaradılışı başlayan hayal

Lütf-ı kudsî → Gelisinin lütfu

Lâne → Yuva ev

Hümâ-yı devlet → Devlet kuşu

Şevk-i sermedi → Sonsuz istek

Çesm-i hürrem → Mutlu, mesrur göz

Hâk-i sefâlet → Sefaletin toprağı

İncilâ-yı tesellâ → Tesellinin parlaklığı

Tesellâ → Teselli

Bî-nihâyet → Sonsuz

Âsumân → gökyüzü

İzhâr → Açığa çıkarma

Reng-i inzivâ → Yalnızlığın rengi

Şu'â'-ı necât → Kurtuluş ışığı

Mukhtâr-ı fenâ → Kötüyü hatırlatan

Agâğâr → Düşman

Agu → Zehir

Şehd ü Şeker → Bal ve şeker

Hâr → Aşağı, adi

Nikâb → Örtü, peçe

Hezâr → Bin

A'dâd → Sayılar

Bî-niyaz → İhtiyagsiz

Şarâb-ı nâb-ı vahdet → Vahdetin saf katıksız şarabı

Fenâ bezmi : Yokluk meclisi

Bekâ bezmi : Sonsuzluk "

Ledünni ilim : İlahi sırların ilmi

Mekteb-i dil : Gönül mektebi

Kâ'im — Devam eden, var olan

Merâyâ-yı zuhûr → Görüngüler alemi

A'rôz u Cevher = Cevher ve cirazlar

Nümû-dâr = Görünen, meydana olan

Leb → Dudak

Nağme → Söyleyiş

Nûkhet → Güzel koku

Sânihâ = ilham

Uhrevî → Ahiretle ilgili

Hozân → Sonbahar

Râz → gizlenen şey, sır

Ahzân → Hüzünler, kederler

Efgân → Feryat, haykırma

Serâ'ir → Sırlar

Sükûn-nümâ → Huzur veren

Dîde → Göz

Bî-dâr → Uykusuz, eusiz

Subh → Sabah

Zinhâr → Sakin, asla

Reh (Râh) → Yol

Zâr → Ağlayan, inleyen

Kancara → Nereye, neresi

Nisâr → Sacma, saçılma

Ağdırmak → Kandırmak

Dîdâr → Yüz çehre

'Iyân (Âyân) → Açık, aşikâr

Sûbbûh → Tesbih edilen

İftikâr → Muhtaç olma

Homûs → Suskun

İ'tibâr → Saygı, hürmet

Riduân → Cennet kapısının bekçisi ^{meleği}

Hemîn → Henüz, bu anda

Sekrân → Serhos

Katre → Damla

Bahr → Deniz

Umman → Okyanus

Merâyâ → Aynalar

Terkîb → Birleşme

Merâtib = Mertebeler

11. İNİTE

Vesâik —	— Vesikalar
Evrâk-ı 'atika —	Eski Evraklar
Âzâde-i ta'rif —	Tarife ihtiyacı duymayan
Tesmîye —	İsim vermek
Misûlû —	Benzeri, gibi
Düvel-i mütemeddine —	Uygur devletler.
Zımn —	İç, taraf, gaye
Müte'addid —	Bir çok, çok kere
Mesâlih —	Maslahatlar, işler
Taharri etmek —	Araştırmak, aramak
Der-sa'âdet —	Mutluluğun kapısı (İstanbul'un eski isimlerinden biri)
Mücellid —	Ciltlenmiş, iki kapak arasına konmuş.
Taksîmat —	Bölmeler, bölümler
Tertîbât-ı dâhiliyye —	İç düzenlemeler
'Azamet —	Büyüklik, heybet
Zînet-i hâriciyye —	Dış süslemeler
Câlib-i hayret —	Hayret ettiren
İrâd etmek —	Söylemek
Mûcib-i sühûlet —	Kolaylık sağlayan
mezkûr —	Zikredilen, bahsi geçen
Mûcibince —	Gerektiğince, icap ettiği gibi.
Kit'ât —	Askeri kitolar
Piyâde —	Yaya, yürüyen
Livâ —	Sancak
ihzâr —	Hazırlamak
Mukarrer —	Kararlaştırılmış, kesin
Nevâkis —	Eksikler (Naksın göğülü)
İhtifâl —	Anma Töreni, Merasım
A'yâd —	Bayramlar
İstâd —	Ayakta durma, dayanma
Matlûb —	Talep edilen
Müsteşhidât —	Şahit gösterilenler
Tezkire —	Biyografi, zikredilen
Riyâset —	Başkanlık, idare

Dahl	—	Müdahale etme, karışma
Mu'tâd	—	Alışılmış, adeten
Côize	—	Hediye, armağan
Mübteni	—	dayanan, bina edilen
Mensûr	—	Düz yazı
İtmôm -ı hizmet	—	Hizmetin tamamlanması, işin bitimi
İrtihâl	—	ölüm, göçme
Neşren	—	Yazarak, dağıtarak
Şu'arâ	—	Şairler
Zamânî	—	modern, gâncel
Mansib-i resmî	—	Resmi atama, tayin
Musavvîr	—	Ressam, resim ve şekil çizen
Müzehtib	—	Süsleyen, tezhip sanatını icra eden
Meu'cib	—	Maaslar, aylıklar
Şehnâme-nû'ûs	—	Şehname yazan
Nazmen	—	Manzum olarak
Halef	—	Yerine geçen
Müşâhere-i hârân	—	Aylıklar, memurlar
Evâhir	—	Ayın son günleri, sonlar, ahirler
Nasb	—	Tayin, atama.

12. ÜNİTE

İntihâb	—	Seçme
Nîm-muzlîm	—	Yarı karanlık, loş
Vuzh	—	Açık ve belli olma, açıklık
Mûnis	—	Sıcakkanlı, cana yakın
Enfâs-ı peyâm	—	Haberin fısıltıları, haberin nefesleri
Mecnûn - âsâ	—	Mecnun gibi
În'ikâs-ı bedî	—	Hoş sesler, güzel sesler
Tezyîn	—	Süsleme
Kârî	—	Okuyucu
Telakkî	—	Karşılamak, şahsî görüş
Zevk-i Selim	—	Estetik zevk
Mi'yâr	—	ölçü
Teşne	—	Susuz
Dîmâğ	—	Beyin

Jazar → Bakış, bakma

Sila Tereddüt → Tereddütsüz

İhraz etme → Kazanma, elde etme

Râviyân-ı ahbâr → Haberleri rivayet edenler

Nâkilân-ı âsâr → eserleri hakledenler

Zaman-ı evâ'il → Geçmiş zamanlarda

Taharrî etmek → Arama araştırmak

Tesâdüf eylemek → Rast gelmek

Tesârif-i eyyâm → geçen günler

Cûlûs → Hükümdarlık tahtına oturma

Tehcüyûc → Heyecanlandırma, çoğaltma

Ma'îyyet → Yüksek mevkedeki birinin emri altında bulunan

İntibâh → uyanma, uyandırma

Islâhât → Yenilikler

Safha → Evre, merhale

Müstenid → Dayanan, yaslanan

Hausala → Kavrama yetisi

Pâyânsız → Sonsuz

Mütehassız → Uzman

Elzem → Çok lüzumlu

evvel emir de → ilk önce

Gâyr-ı kâbil → Mümkün olmayan

İ'tinâ-perverâne → Titiz davranmak

Mû-şikâfâne → Kılı kırk yarasına

Menhûs → Uğursuz

Revân → Yürüyen, giden

Şa'd → Işın

Âgûs → Kucak

Cûdâ → Ayri, uzak kalmış

Ma'kûlât → Akılla bilinebilen şeyler

Mahmûde → Övgüye değer

Hey'et → Dış görünüş, şekil

Düçar olmak → Müptela olmak

Tebdî etmek → Değiştirme

Hovarda → Serseri, Capkin

Mokbere → mezarlık

Sâyân → Layık, değer

Ecsâd → Cesetler

Medfen → Mezar, kabir

Enâfis → enfes şeyler

İ'caz-kâr → Aciz braken

metânet → Dayanma

Fâ'ik → Üstün, sekin

Güzi'de → Sekin, seailmiş

mebnî → Yapılmış kurulmuş

isti'db etmek → içine almak kapsamak.

Munhasıran → Yalnızca

Taherriyât → Aramalar, araştırmalar

Kıyâm etmek → Bir işe kalkışmak

İhtiyât → Tedbiri ve öküü duruma

İzdirâr → mecburiyet hali

İ'câbât → Gerekler, gereken şeyler

Tahavvül → Değişme,

Mu'tiyât → Veriler

Keyfiyyat → Haller

Sühûlette → Kolaylıkla

Basîret → Kolp gözüyle görme

İt'âb → Yorma, zahmet verme

Hâcet-i mes → Lüzumi görülme, getirme

Meleke → alışkanlık

Kabîha → Çirkin iş